

Iz zgrade Sv. Kongregacije za bogoštolje, dana 7. kolovoza 1972. godine.

ARTUR Kard. TABERA, prefekt
H. Bugnini, naslovni nadbiskup
Diokl., tajnik

MISE ZA POSEBNE SKUPINE

Pastoralno djelovanje Crkve među glavne ciljeve stavlja sebi u zadatak da odgaja vjernike prema tijesnijem jedinstvu crkvene zajednice, tako da se svaki od njih djelatno pridružuje svojoj braći u zajedništvo opće i mjesne Crkve, osobito preko liturgijskog bogoslužja.

Liturgijska zajednica, naime, predvođena od onoga koji ima vlast sazivati Narod Božji da ga upravlja, poučava i posvećuje, doista je znak i sredstvo jedinstva čitavoga ljudskog roda, a u prvom redu jedinstva Crkve s Kristom.¹⁾
cilium, br. 83

To je ono što se istinski ostvaruje i izražava u zajedničkom bogoslužju Euharistije, osobito nedjeljom i svetkovinama, bilo u zajednici s biskupom, bilo u župskoj zajednici čiji predvodnik vrši ulogu biskupa.²⁾

Pastoralna briga također se dotiče posebnih skupina, ali ne s namjerom da podupire težnju odjeljivanja ili da stvara **male crkve** i povlastice, nego da pozitivno odgovori izrazitim potrebama vjernika i odgoju koji je vlastit članovima tih skupina, sa svim pogodnostima koje proizlaze iz iste duhovne ili apostolske veze i jedne te iste želje za međusobnim potpomaganjem.

Iskustvo nam dovoljno pokazuje korisnost posebnih bogoslužja za takve skupine. Kad su ona organizirana i vođena na prav i pametan način, ne samo da ne škode jedinstvu župe nego čak pospješuju njezin misionarski posao, tako da se uspješnije dolazi do pojedinih vjernika i da se nekima pruži potpuniji odgoj.

¹⁾ usp. Concil Vatikanski II, Dogmatska Konstitucija **Lumen Gentium**, br. 1; Konstitucija o svetoj liturgiji **Sacrosanctum Con-**

²⁾ usp. Concil Vatikanski II, Dogmatska Konstitucija o Crkvi **Lumen Gentium**, br. 26,28; Konstitucija o svetoj liturgiji **Sacrosanctum Concilium**, br. 41—42; Uredba svete Kongregacije za bogoštolje **Eucharisticum Mysterium**, br. 26—27.

Osim toga, životna snaga tih skupina rađa se od toga što se međusobno povezuje proučavanje kršćanske istine, zajednički obavljeno, sa zajedničkom nakanom tome uskladiti svoj život u, kako ih nazivaju, molitvenim skupštinama. To se obavlja na način i oblik koji je više prilagođen skupini, osobito preko čitanja i razmatranja Riječi Božje. Često, napokon, preko bogoslužja Euharistije, koje te skupštine nadopunja i okrunjuje.

U našim je danima osobito živa želja za sudjelovanjem u euharistijskom bogoslužju preko takvih skupina. Smatralo se stoga prikladnim dati norme za organizaciju tog bogoslužja, kako bi se ono uvijek vršilo na uredan, točno određen i ozbiljan način na duhovno dobro učesnika i da se vodi računa o naravi koja je vlastita bogoštovlju.

1. — Iza kako se sve dobro odmjeri, za svaki slučaj posebno, treba brižno ispitati da li je euharistijsko bogoslužje uistinu korisno za pastoralno djelovanje, ili, nije li možda uputnije savjetovati neki drugi način vjerskog bogoslužja.

2. — Među posebne skupine u kojima bi bilo dobro služiti Euharistiju, može se navesti slijedeće:

a) Skupine sabrane s nakanom da se obavi duhovne vježbe, da se kroz jedan ili više dana posveti pažnju vjerskom ili pastoralnom proučavanju, da se održava sastanke za apostolat lajika ili neki drugi oblik udruživanja.

b) Sastanke jednog dijela župe u vidu nekog pastoralnog cilja.

c) Skupine vjernika koji stanuju daleko od župne crkve, a od vremena na vrijeme se sastaju da upotpunjuju vjerski odgoj.

d) Skupine vjernika istog položaja, koji se redovito sastaju da prime pouku ili vjerski odgoj više upriličen njihovom položaju.

e) Obiteljske sastanke pokraj bolesnika ili starijih osoba koje ne mogu izlaziti iz kuće i nakad ne mogu sudjelovati u bogoslužju Euharistije. Njima se mogu pridružiti njihovi susjedi i oni koji ih njeguju.

f) Obiteljske sastanke u okolnostima bdjenja pokraj pokojnika ili zbog drugih vjerskih događaja.

3. — Euharistijsko bogoslužje za posebne skupine neka se općenito drži na posvećenom mjestu.

4. — Mogućnost podjeljivanja dozvole euharistijskog bogoslužja za posebne skupine izvan posvećenog mjesta pridržano je Ordinariju mjesta i redovničkom Ordinariju za mje-

sta koja ovise o njegovoj ovlasti. Ordinariji će dati tu dozvolu, osobito ako se radi o bogoslužju u privatnim kućama ili institutima, samo ako je mjesto o kojem je riječ prikladno i dolično.³⁾ Sobe za spavanje treba uvijek isključiti.⁴⁾

U traženju dovoljno prostranog i dostojnog mjesta treba paziti da se stalno ne izabire neke određene obitelji, što bi pod nekim novim oblikom izdiglo na površinu povlaštenja koja su zabranjena Uredbom o svetom bogoštovlju.⁵⁾

5. — Treba imati na pameti osnovna načela, izložena u Uredbi *Eucharisticum Mysterium*,⁶⁾ osobito ova:

a) Euharistijsko bogoslužje i sveta Gozba tako se združuju u isti misterij da su međusobno povezani uskom teološkom i sakramentalnom vezom.

b) Svaku misu treba smatrati kao bogoslužje Crkve, u kojem svećenik, vršeći svoju ulogu, predsjedava svakom liturgijskom činu kao službenik same Crkve, a ne kao čin vlastit i isključiv za jednu posebnu skupinu.

c) Potrebno je da sve bude uređeno, koliko obzirom na raspoloživo mjesto toliko u držanju osoba i u služenju i vrijednosti predmeta, kako bi se Presvetom Sakramentu Euharistije odalo poklonstveno štovanje koje se duguje pravom Bogu.

6. — Da bi bogoslužje Euharistije bilo bolje upriličeno položaju stvari i osoba, neka se prikladno spremi njezine različite dijelove, vodeći računa o općim normama, kao i o slijedećim načelima:

a) Treba nastojati oko što potpunijeg sudjelovanja vjernika prema osobitosti prilika u kojima se obavlja bogoslužje, kao i o mogućnostima da ga se uspješnije postigne.

b) Bogoslužju može prethoditi vrijeme razmatranja Svetog Pisma ili duhovne pouke, već prema naravi pojedine skupine.

c) Osim poticaja na početku, službenik može kratko prije čitanja rastumačiti bogoslužje Riječi, te prije Predslovlja bogoslužje Euharistije.

Može također nešto reći prije nego što otpusti vjernike. Neka se ipak uzdrži govoriti za vrijeme euharistijske molitve.

³⁾ usp. *Institutio Generalis Misalis Romani*, br. 253

⁴⁾ usp. Apostolsko Pismo *Pastorale munus*, br. 7; Reskript *Cum adnotae*, 6 studenig 1964, br. 4.

⁵⁾ A. A. S. 56 (1964), str. 108.

⁶⁾ A. A. S. 59 (1967), str. 540—543.

d) Vodeći računa o onome što je rečeno malo dalje, pod slovima f) i h), i uz iznimku posredovanja »komentatora«, vjernici neka se uzdrže od razlaganja, poticaja i drugih sličnih posredovanja.

e) U bogoslužju Riječi može se prema prilikama izabrati tekstove bolje prilagođene posebnom bogoslužju, uz uvjet da ih se izabere iz odobrenog lekcionara.

f) Čitanja koja prethode Evanđelju može čitati jedan od prisutnih (muškarac ili žena). Evanđelje naprotiv neka čita svećenik ili, u danoj prilici, đakon.

g) Svećenik neka u homiliji potsjeti na osobiti značaj ovog bogoslužja i neka pokaže vezu koja trenutno sabranu skupinu vezuje s lokalnom i sveopćom Crkvom.

h) Sveopću se molitvu može prilagoditi osobitim prilikama, čuvajući uvijek njezinu vjersku specifičnost. Treba nastojati da se ne izgubi iz vida opće nakane za Crkvu, za svijet, za braću u potrebama i za prisutnu zajednicu. Ništa ne priječi da prisutni nadodaju koju specifičnu nakanu, unaprijed dobro pripremljenu.

7. — Najpotpunije i najsavršenije učestvovanje u euharistijskom bogoslužju ostvaruje se preko sakramentalne pričesti.

Što se pak tiče načina pričešćivanja, neka se u tome poštuje praksa koja je zakonski na snazi u pojedinoj biskupiji. Što se tiče pričesti pod obje prilike, neka se održavaju pravila koja su dana u općem prikazu Rimskog Misala.⁷⁾ Taj način pričešćivanja nije dozvoljen u misama koje se služe po kućama, osim ako se radi o podjeljivanju poputbine.⁸⁾ **sticum Mysterium**, 32, 6 i 41.

8. — Za bolje sudjelovanje vjernika, osobito u nekim okolnostima, može se smatrati korisnim prakticirati pjevanje. Ono naime pospješuje jednodušnost. Ipak, neka se na tom području obdržavaju norme koje se tiču pjevanja i glazbe u svetom bogoslužju, izbjegavajući sve ono što bi moglo škoditi svetosti obreda i pobožnosti vjernika.

9. — Osim toga treba paziti da se prilagodbe, dozvoljene samo za posebne slučajeve, ne uvode u bogoslužja koja se obavljaju u crkvi za čitavu zajednicu vjernika.

⁷⁾ usp. br. 240—243.

⁸⁾ usp. Uredba svete Kongregacije za Bogoštovlje **Euschari-**

10. — Što se tiče uvjeta koji se traže da se Euharistiju može služiti za posebne skupine izvan posvećenog mjesta, osobito u privatnim kućama, treba se držati ovoga što slijedi:

a) Osim posebnih slučajeva, neka se dozvola, o kojoj je riječ pod br. 4, ne daje za nedjelje i zapovijedane blagdane da se liturgijska župska zajednica ne bi lišila svećenikove službe i učešća vjernika što je za napredak života i jedinstva zajednice.

b) Ako svećenik-službenik nije župnik, neka uvijek prethodno o tome upozori župnika, a ovaj će obavijestiti biskupa o obavljenom bogoslužju.

c) Treba se držati zakona o euharistijskom postu, tako te večera ili kakva gozba nikada ne prethodi misi. Ako je večera ili gozba iza mise, neka se to obavlja, ako je ikako moguće, na drugom stolu a ne na onom na kojem se služilo Euharistiju.

d) Euharistijski kruh neka bude beskvasni, jedini dozvoljen u latinskoj Crkvi, i neka njegov oblik bude kao što je običaj kod drugih misa.

e) Neka se bogoslužje ne obavlja odviše kasno u noći.

f) Ako se radi o obiteljskom bogoslužju, ne treba isključiti one koji, iz opravdanog motiva, žele da u njem sudjeluju.

11. — Konačno, da se sigurnije postigne željeni ishod preko tih bogoslužja i da im se osigura potpunija duhovna efikasnost, neka budu dobro pripremljene i neka se odvijaju u punom dostojanstvu i osjećaju za sveto. Neka se pri tom pažljivo gleda na oblik i u duhu liturgijskih propisa izabiru najprikladnija sredstva. Zbog toga:

a) Tekstove koje će se upotrebljavati u misi treba uzeti iz misala ili iz odobrenih dodataka. Svaka izmjena, osim onoga što je rečeno gore pod br. 6. e), odbacuje se kao prizvoljna.

b) Oltarni dijelovi, sveto posuđe i odijela, neka budu, u njihovom broju, obliku i materiji, u skladu sa zakonodavstvom koje je na snazi.⁹⁾

⁹⁾ usp. *Institutio generalis Misalis Romani*, br. 286—269; 297—310.

c) Kretnje i obredi koji se odnose na celebranta, kao i držanje učesnika, neka bude onakvo kakvo je predviđeno za redovito euharistijsko bogoslužje.

Toplo se pozivaju pastiri da uoče važnost tih bogoslužja za potpuniji odgoj duša. Ta bogoslužja neće imati svu vrijednost ako ne bude učesnike vodila boljem poznavanju kršćanske tajne, napretku u bogoštovlju, njihovom uklapanju u crkvenu zajednicu i plodonosnijem vježbanju apostolata i ljubavi među braćom.

Doista, neki se u našim danima smatraju na tekućem kad pokazuju nezdrave **novosti** ili kad uvode prizvoljne oblike liturgijskog bogoslužja. Međutim, svećenici, svjetovni ili redovni, koji su uistinu zabrinuti za dobro vjernika, moraju biti posve uvjereni da se put trajnog i posvećujućeg pastoralnog rada nalazi u trajnoj i srdačnoj vjernosti prema volji Crkve. Taj put se pokazuje po njezinim naredbama, normama i strukturama.

Sve ono što se udaljuje od tog pravca, ma koliko bilo privlačno, uznemiruje duh vjernika a svećeničko djelovanje čini siromašnim i neplodnim.

Ova Uredba, sastavljena od svete kongregacije za bogoštovlje, po nalogu i odobrenju sv. Oca, neka ubuduće bude pravilom u svakom misnom bogoslužju za posebne skupine.

U Vatikanu, 15. svibnja 1969., na Uzašašće Gospodinovo.

Benno card. GUT, prefekt
H. Bugnini, tajnik

KOMENTAR DEKRETA O SPOMINJANJU BISKUPA U EUHARISTIJSKOJ MOLITVI

Dotični je dekret izdala Kongregacija za bogoslužje 9. listopada 1972., a njezine su »Notitiae« (br. 78, str. 349—353) donijele o njemu komentar koji ovdje donosimo u prijevodu.

Od pradavnih se vremena spominjanje biskupa u Euharistijskoj molitvi smatra znakom jedinstva s njime. Ta se veza temeljila više na činjenici biskupskog ređenja nego na njegovoj vlasti upravljanja i jurisdikcije.

Naime, »biskup, koji ima puninu sakramenta Reda, jest »upravitelj milosti vrhovnog svećeništva«, osobito u Euharistiji, koju sam prinosi ili se brine da se ona prinosi, i po